

REGULILE
cu privire la independența și imparțialitatea arbitrilor

Capitolul I.DISPOZIȚII GENERALE.....	1
Articolul 1.Obiectul reglementării.....	1
Articolul 2.Domeniul de aplicare	1
Capitolul II.INDEPENDENȚA ȘI IMPARȚIALITATEA ARBITRILOR.....	2
Articolul 3.Cerințe generale față de independența și imparțialitatea arbitrilor.....	2
Articolul 4.Circumstanțele-obstacol în exercitarea împuternicirilor de arbitru.....	2
Articolul 5.Circumstanțele care necesită dezvăluire.....	2
Articolul 6.Procedura dezvăluirii.....	3
Articolul 7.Circumstanțele care nu necesită dezvăluire.....	4
Capitolul III.ORDINEA INTERACȚIUNII CU PĂRȚILE PROCEDURII ARBITRALE ȘI REPREZENTANȚII LOR	4
Articolul 8.Contactul candidatului în arbitri cu partea procedurii arbitrale și reprezentantul ei	4
Articolul 9.Oferirea informației la acceptarea împuternicirilor de arbitru.....	5
Articolul 10.Limitarea discuției de către persoana căreia i s-a propus să fie arbitru și de către arbitru a întrebărilor referitoare la procedura arbitrală.....	6

Capitolul I.DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1.Obiectul reglementării

(1) Regulile cu privire la independența și imparțialitatea arbitrilor (în continuare - Reguli) stabilesc normele de conduită etică a arbitrilor și a persoanelor cărora li se propune să exercite funcțiile de arbitru, inclusiv referitoare la independență și imparțialitate, procedura de dezvăluire a anumitor circumstanțe, precum și a contactelor lui cu părțile în litigiu și reprezentanții lor.

(2) Aceste Reguli nu cuprind alte cerințe care pot fi înaintate arbitrilor prin acordul părților, sau conform Regulilor de procedură arbitrală.

(3) Dispozițiile prezentelor Reguli se aplică ținându-se cont de acordul părților, de Regulile de procedură arbitrală la soluționarea unui litigiu concret.

Articolul 2.Domeniul de aplicare

Prezentele Reguli se vor aplica de către Curtea de Arbitraj, ca instituție permanentă de arbitraj, tribunalul arbitral constituit, de președintele Curții de Arbitraj în limitele competenței, de către părți și arbitri în procesul de constituire a tribunalului arbitral, dar și pe parcursul procedurii arbitrale.

Capitolul II.INDEPENDENȚA ȘI IMPARȚIALITATEA ARBITRILOR

Articolul 3.Cerințe generale față de independența și imparțialitatea arbitrului

(1) Arbitrul, din momentul acceptării împuternicirilor și pe tot parcursul procesului arbitral, trebuie să fie independent și imparțial.

(2) Arbitrul este independent, dacă între arbitru și părțile în litigiu, reprezentanții părților, alți participanți la procesul arbitral nu există astfel de legături care ar putea influența poziția arbitrului pe dosar.

(3) Arbitrul este imparțial, dacă el direct sau indirect nu este cointeresat de rezultatul examinării litigiului și nu are o preferință formată anticipat sau alte poziții preconcepute în raport cu una dintre părți a litigiului, a reprezentantului ei sau cu alți participanți ai procesului arbitral.

(4) Îndoielile (bănuielile) referitor la independența și imparțialitate pot fi condiționate, inclusiv de relațiile patrimoniale, de afaceri, profesionale, personale, care în perioada procesului arbitral sau într-o perioadă premergătoare rezonabilă, arbitrul este sau era într-o anumită legătură cu o parte a litigiului, reprezentantul ei sau cu un alt participant la proces. De asemenea, îndoielile referitoare la independența și imparțialitate pot fi condiționate de relațiile conjugale, de rudenie, de serviciu, în raport cu alți membri ai tribunalului arbitral.

(5) Persoana, căreia i se propune să exercite împuternicirile de arbitru, trebuie să nu accepte propunerea, dar, în caz că deja a fost acceptată, să se autorecuze, dacă se consideră neindependent și neimparțial.

Articolul 4.Circumstanțele-obstacol în exercitarea împuternicirilor de arbitru

Următoarele circumstanțe incontestabil confirmă neindependența și neimparțialitatea arbitrului și sunt un obstacol la exercitarea împuternicirilor de arbitru:

(1) În dosarul în derulare arbitru, soțul (soția), o rudă apropiată participă sau au participat anterior în calitate de parte în litigiu, de reprezentant al părții, sau expert, consultant sau martor.

(2) Arbitrul, soțul (soția) sau ruda apropiată au o cotă esențială de participare în capitalul social (mai mult de 5% din capitalul social), ori sunt membri ai organului executiv, consiliului de directori (de observatori), ai altui organ al persoanei juridice – parte a procedurii arbitrale sau a societății afiliată acestei părți, sau a reprezentantului ei.

(3) Arbitrul este soț, soție ori rudă apropiată a altui arbitru din aceeași componență a tribunalului arbitral.

(4) Arbitrul se află în relații de muncă cu o parte a procedurii arbitrale sau cu reprezentantul ei, sau primește de la ei remunerație (recompensă) conform unor raporturi juridice civile, sau reprezintă interesele părții în alt litigiu, sau participă în el în calitate de expert ori consultant.

(5) Arbitrul a făcut declarații publice pe marginea dosarului în derulare, inclusiv i-a dat public apreciere juridică.

Articolul 5.Circumstanțele care necesită dezvăluire

(1) Dacă arbitrul se consideră independent și imparțial, el totuși este obligat, fără întârziere, să dezvăluie circumstanțele determinate în prezentul articol.

(2) Dezvăluirii sunt supuse orice circumstanțe, care, în opinia unei persoane rezonabile informate, pot trezi îndoieli întemeiate referitoare la independența și imparțialitatea arbitrului. Orice îndoieli trebuie interpretate în sensul (avantajul) dezvăluirii a astfel de circumstanțe.

(3) Dezvăluirii sunt supuse, în speță, următoarele circumstanțe:

a) arbitrul în ultimii 3 ani de la începutul procedurii arbitrale a fost în relații de muncă cu partea în litigiu sau reprezentantul ei, ori a fost remunerat conform acordului juridic civil;

b) arbitrul în ultimii 3 ani de la începutul procedurii arbitrale a reprezentat interesele oricăreia dintre părțile procedurii arbitrale pe alt dosar nelegat de litigiul în cauză sau a activat în alt dosar cu participarea uneia dintre părți a procedurii arbitrale în calitate de reprezentant, expert sau consultant;

c) arbitrul pe parcursul procedurii arbitrale, sau în ultimii 3 ani premergător procedurii, se afla/află în relații de muncă cu o organizație sau este remunerată de ea conform unui acord juridic civil, sau este membru al unui birou de avocați, în condițiile când această organizație sau birou de avocați oferă ori au oferit în ultimii 3 ani premergători procesului arbitral servicii juridice sau alt tip de servicii uneia dintre părți ale litigiului, sau societății principale (de bază) ori afiliate acestei părți în litigiul propriu-zis sau în alt litigiu nelegat de primul;

d) arbitrul și reprezentantul, expertul ori consultantul uneia dintre părți a procedurii arbitrale activează sau au activat în ultimii 3 ani premergători procedurii arbitrale în una și aceeași organizație;

e) arbitrul se află sau s-a aflat în ultimii 3 ani premergători procedurii arbitrale în dependență de serviciu față de alt arbitru din același complet al tribunalului arbitral;

f) arbitrul, soțul (soția lui) sau o rudă apropiată au o cotă de participare în capitalul social al părții litigiului sau al societății de bază ori o filială a ei, chiar dacă această cotă nu este esențială;

g) arbitrul ales de o parte a litigiului anterior a fost ales de către aceeași parte sau în alt mod a fost ales, sau numit arbitru în alt dosar cu participarea acestei părți cu condiția că acest alt dosar, după caracterul pretențiilor, este legat de primul dosar și examinarea căruia n-a fost începută odată cu primul dosar;

h) arbitrul a discutat cu partea în proces sau cu reprezentantul acesteia problemele referitoare la procedura arbitrală, contrar dispozițiilor din art. 8 sau 10 ale prezentelor Reguli;

i) arbitrul este sau în ultimii 3 ani premergători procedurii a fost conducător sau consultant științific la pregătirea disertației reprezentantului părții, sau reprezentantul părții în dosar este sau a fost în ultimii 3 ani premergători procedurii arbitrale conducător ori consultant științific la pregătirea disertației arbitrului.

j) există legături strânse între arbitru și reprezentantul unei părți în particular, comunică regulat, în afara participării lor în asociațiile profesionale, asociații și uniuni obștești din care fac parte;

(4) Însuși faptul dezvăluirii circumstanțelor, care pot trezi îndoieli întemeiate referitoare la independența și imparțialitatea arbitrului, nu împiedică acceptarea și realizarea împuternicirilor de arbitru, și nu obligă organul competent să admită recuzarea înaintată de partea procedurii arbitrale.

Articolul 6.Procedura dezvăluirii

(1) Circumstanțele determinate în art.5 ale prezentelor Reguli necesită dezvăluirea nu mai târziu de acceptarea de către persoana nominalizată a împuternicirilor de arbitru, dar dacă așa circumstanțe apar sau devin cunoscute arbitrului la o fază mai târzie a procedurii arbitrale, atunci dezvăluirile trebuie făcute imediat după ce au devenit cunoscute.

(2) Pentru dezvăluirea unor circumstanțe concrete, arbitrul trebuie să ia în considerație toată informația de care dispune și, de asemenea, să facă o verificare (cercetare) rezonabilă a informației accesibile.

(3) Arbitrul dezvăluie circumstanțele indicate în art.5 în ordinea stabilită de Regulile procedurii arbitrale, dar dacă o așa ordine nu este stabilită, atunci el comunică despre aceste circumstanțe Curții de Arbitraj, care, fără întârziere, le aduce la cunoștință părților și celorlalți membri ai tribunalului arbitral. Dacă procedura arbitrală a început, arbitrul face dezvăluirea circumstanței (circumstanțelor) în scris și le comunică nemijlocit părților și celorlalți arbitri ai tribunalului arbitral.

Articolul 7. Circumstanțele care nu necesită dezvăluire

(1) Arbitrul nu este obligat să dezvăluie circumstanțele care nu pot trezi îndoieli referitoare la independența sau imparțialitatea lui.

(2) Nu împiedică îndeplinirea împuternicirilor arbitrului și nu necesită dezvăluire, în particular, următoarele circumstanțe:

a) în presă sau lecții publice arbitrul a expus, fără a se referi la dosarul în cauză, opinia generală pe o chestiune de drept, care are tangență cu dosarul în cauză, dar fără a se referi la acest dosar;

b) reprezentantul părții pe dosar este student sau a fost student (masterand, doctorand) în instituția de învățământ, în care arbitrul este sau a fost în ultimii 3 ani premergători dosarului lector, profesor, numai dacă arbitrul nu este sau a fost conducător științific sau consultant la pregătirea tezei de către reprezentant;

c) arbitrul este sau a fost membru al aceluiași barou de avocați, altei organizații profesionale sau asociații obștești cu reprezentantul părții în dosar, cu expertul, consultantul, martorul, cât și cu alți arbitri ai tribunalului arbitral constituit, dacă nu există relații strânse între ei;

d) arbitrii din același complet al tribunalului arbitral lucrează sau au lucrat în trecut în aceeași organizație, cu condiția că arbitrii nu se află sau nu s-au aflat în ultimii 3 ani premergători începutului procedurii arbitrale în raporturi de dependență de serviciu;

e) arbitrii din același complet al tribunalului arbitral sau un arbitru și reprezentantul părții, expertul, consultantul, martorul, sunt coautori separați ai unei lucrări colective sau au fost redactori ori recenzenti ai acestei lucrări.

f) arbitrul și reprezentantul părții, expertul, consultantul, martorul intră sau au intrat anterior în componența aceluiași sau altui tribunal arbitral;

g) arbitrul a fost ales de aceeași parte a procedurii arbitrale sau de către societatea principală sau afiliată ei, arbitru pe alt dosar (dosare) sau în alt mod a fost ales (numit) arbitru pe alt dosar (dosare) cu participarea părții procedurii arbitrale, cu condiția că acest alt dosar (dosare) după caracterul pretențiilor nu este legat de dosarul în cauză, sau că acest alt dosar (dosare) după caracterul pretențiilor e în legătură cu dosarul în cauză și procedura arbitrală a început odată cu examinarea dosarului în cauză;

h) arbitrul a participat la acțiuni publice (conferințe, seminare, prezentări, ș.a.) în organizarea și finanțarea cărora a participat partea procedurii arbitrale sau reprezentantul ei, cu condiția că arbitrul nu a primit recompensă de la această parte sau reprezentantul ei;

i) arbitrul și reprezentantul părții procedurii arbitrale, expertul, consultantul, martorul sunt sau au fost înscrși în aceeași Listă a arbitrilor Curții de Arbitraj;

j) arbitrul este sau a fost consumator al mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) a părții în procesul arbitral în condițiile când procurarea mărfurilor (lucrărilor, serviciilor) sunt sau au fost aceleași ca pentru toți cumpărătorii;

k) arbitrii din aceeași componență a tribunalului arbitral intră sau au intrat anterior în componența aceleiași sau altei componente a tribunalului arbitral.

Capitolul III. ORDINEA INTERACȚIUNII CU PĂRȚILE PROCEDURII ARBITRALE ȘI REPREZENTANȚII LOR

Articolul 8. Contactul candidatului în arbitri cu partea procedurii arbitrale și reprezentantul ei

(1) Dacă conform acordului părților, a regulilor procedurii arbitrale partea are dreptul de a alege arbitru, atunci înainte de a lua decizia de a alege o persoană careia i se va propune să îndeplinească împuternicirile arbitrului, partea procedurii arbitrale sau reprezentantul ei pot propune posibilului candidat în funcția de arbitru (în continuare - candidat) să întrețină o convorbire cu respectarea ordinii, stabilită de prezentul articol.

(2) Convorbirea se desfășară în exclusivitate în scopul confirmării lipsei îndoielilor întemeiate a independenței și imparțialității candidatului, determinarea corespunderii candidatului cerințelor referitoare la calificarea profesională și experiența necesară pentru îndeplinirea împuternicirilor arbitralului și, de asemenea, dacă dispune de timp suficient pentru participarea în procedura arbitrală.

(3) Dacă candidatul a dat acordul la această convorbire, atunci pe parcursul convorbirii cu partea procedurii arbitrale sau cu reprezentantul ei, candidatul e în drept să abordeze în exclusivitate următoarele întrebări:

a) denumirea sau numele părților procedurii arbitrale și a reprezentanților săi, denumirea societăților principale și afiliate în raport cu părțile procedurii arbitrale și reprezentanții lor, care sunt antrenați sau pot fi antrenați în procedura arbitrală, numele altor arbitri aleși sau numiți din același complet de arbitri și, de asemenea, numele experților, consultanților atrași în procedura arbitrală;

b) caracterul general al litigiului, tipul pretențiilor, limba procedurii arbitrale, dreptul aplicabil, locul desfășurării procedurii arbitrale și Regulile procedurii arbitrale, care vor fi aplicate (utilizate);

c) durata probabilă (presupusă) a procedurii arbitrale;

d) calificarea profesională și experiența candidatului;

(4) Candidatul trebuie să refuze discuția cu partea procedurii arbitrale sau cu reprezentantul ei a chestiunilor în afara celor stabilite de prezentul articol;

(5) Candidatul, în tot cazul, nu este în drept să discute următoarele chestiuni:

a) circumstanțele de fapt, pe care se bazează pretențiile;

b) pozițiile de drept și argumentele părților procedurii arbitrale;

c) calculul sumelor pretențiilor;

d) probele pe care partea procedurii le-a prezentat sau intenționează să le prezinte pe parcursul procedurii arbitrale;

e) condiții deosebite de plată a taxei de arbitraj, a onorariului sau acoperirea oricăror cheltuieli arbitrale;

f) alte chestiuni, discuția cărora presupune exprimarea de către candidat a opiniei sale referitoare la litigiu.

(6) Întreținerea convorbirii candidatului cu partea procedurii arbitrale sau a reprezentanților ei cu respectarea dispozițiilor prezentului articol nu este considerată ca o circumstanță, care poate trezi îndoieli întemeiate referitoare la independența și imparțialitatea arbitralului și nu cere dezvoltare în ordinea prevăzută de art.6 al prezentelor Reguli, dacă această persoană ulterior a fost numită sau aleasă de oarecare dintre părți a procedurii arbitrale.

(7) Candidatul poate fără a explica pricinile să refuze întreținerea convorbirii cu partea procedurii arbitrale sau reprezentantul ei, sau în orice moment să o înceteze.

(8) Candidatul poate din propria inițiativă să ceară de la partea care s-a adresat sau reprezentantul ei informația indicată la lit. b) și c) din pct.3) din prezentul articol.

(9) Candidatul poate oferi părții procedurii arbitrale care s-a adresat sau reprezentantului ei scurte date biografice despre sine, inclusiv informația despre studii, activitate profesională curentă sau anterioară.

(10) Dispozițiile prezentului articol se extinde asupra contactelor candidatului cu partea procedurii arbitrale sau cu reprezentantul ei, realizată în orice formă cu ajutorul oricăror mijloace de comunicare.

Articolul 9.Oferirea informației la acceptarea împuternicirilor de arbitru

(1) Persoana care a acceptat împuternicirile arbitralului completează și semnează o Declarație în care-și exprimă acordul să accepte și să îndeplinească funcțiile arbitralului în conformitate cu acordul părților și cu Regulile procedurii arbitrale. La existența circumstanțelor determinate în art.5 din prezentele Reguli,

persoana care a acceptat împuternicirile de arbitru, concomitent, dezvăluie aceste circumstanțe în ordinea stabilită de art.6 al prezentelor Reguli.

(2) Persoana care a acceptat împuternicirile arbitrului, comunică, fără întârziere, Curții de Arbitraj scurte date biografice despre sine, inclusiv date despre studii, activitate profesională curentă și anterioară, dacă așa date nu au fost prezentate anterior, sau au survenit unele schimbări. Curtea de Arbitraj pune aceste date la dispoziție părților procedurii arbitrale la solicitarea lor. Arbitrul poate oferi aceste date nemijlocit părților, la cererea lor.

Articolul 10.Limitarea discuției de către persoana căreia i s-a propus să fie arbitru și de către arbitru a întrebărilor referitoare la procedura arbitrală

(1) Arbitrul, dar și persoana căreia i s-a propus să îndeplinească funcțiile de arbitru, nu este în drept să discute cu părțile procedurii arbitrale, cu reprezentanții lor, cu experții, consultanții, martorii în afara procedurii arbitrale chestiuni referitoare la procedura arbitrală în derulare.

(2) Încălcarea acestei prevederi este considerată circumstanță, care poate trezi îndoieli întemeiate referitoare la independența și imparțialitatea arbitrului.